

GOMBAMESE I. ELFÉRÜNK ITT EGYÜTT?

ÉN ÉS A MÁSIK

A modul szerzője: Iván Márta

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/a Ráhangolás					
A	<p>A pedagógus szóban erdei sétát idéz, eseményekkel, hangokkal, zörejekkel, illatokkal, látnivalókkal, lehetőleg közös élményekre utalva, amit a gyerekek némajátékkal jelenítenek meg a mese közben.</p> <p>A tanító megkéri a gyerekeket, hogy játsszák el, amit hallanak, de úgy, hogy töltsék ki a rendelkezésükre álló teret, és lehetőleg ne zavarják egymást.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Ráhangolás</p> <p>Szabad önkifejezés</p> <p>mozgással</p> <p>Kreativitás</p>	<p>Egész osztály együtt</p> <p>– drámajáték</p>		
II. Új tartalom feldolgozása: A mese megismerése					
II/a A pedagógus bemutató olvasása					
A	<p>A mese felolvasása.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Figyelmes hallgatás</p>	<p>Frontális osztálymunka – tanári előadás</p>		<p>P1 (A gomba alatt)</p>

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Első reakciók meghallgatása					
A	<p>A tanulók megosztják egymással gondolataikat a hallottakról.</p> <p>A tanító, ha szükséges, a következő kérdésekkel segítheti a beszélgetést:</p> <p>Hogyan férték el a gomba alatt olyan sokan?</p> <p>Miért segítettek a nyuszinak?</p> <p>Hogy-hogy nem érezte meg a róka a nyúl szagát?</p> <p>Miért nevetett a béka?</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Érzelmek megismerése, kifejezése</p> <p>Emlékezet</p> <p>Figyelem</p>	Egész csoport együtt – beszélgetés	D1 (A gomba alatt)	
II/c Csoportalakítás					
A	<p>A tanulók húznak az állatneveket tartalmazó szó-kártyák közül. Megkeresik egymást azok, akik valamilyen szempontból összetartozóknak gondolják magukat. Ha szükséges, a tanító segítségével megkérdezi a gyerekeket, mit gondolnak, hol élnek ezek az állatok.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Csoportalakítás</p> <p>Néma olvasás</p> <p>Gondolkodás</p> <p>Elfogadás</p>	Egész csoport együtt – csoportalakítás	D2 (Szó-kártyák a csoportalakításhoz)	P2 (Vegyes csoportképzés)
II/d Csoportépítés					
A	<p>A tanító megkérdezi a gyerekeket, hogy ha jönne egy tündér, milyen állattá varázsolja őket.</p> <p>A tanulók állatot választanak, és indoklást is megfogalmaznak hozzá.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Csoportazonosság-tudat kialakítása</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Kompromisszumkész-ség</p>	Kooperatív tanulás – szóforgó, csoportszó-forgó		

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Ráhangolódás a mesére					
A	A tanulók összegyűjtik a mesében szereplő állatokat. A tanító felírja az állatneveket egy-egy lapra, majd a csoportok titkosan húznak egyet. Amelyik állatot kihúzták, azt az egy állatot kell megjeleníteniük közösen. Az állatszobrokat bemutatják a többi csoportnak, amelyeknek ki kell találniuk, melyik mesehőst formálták meg. 15 perc	Emlékezet Íráskészség Türelem Csoportépítés Összetartozás-tudat Kreativitás Figyelem Elismerést adni és kapni	Kooperatív tanulás – kerekasztal, „Betűk, gépek” játék mintájára		
II/f A mese olvasása					
A	Önálló olvasás, aki képes ilyen terjedelmű szöveget elolvasni. 10 perc	Néma olvasás	Önálló munka	D1 (A gomba alatt)	
B	Páros olvasás: a csoporttagok párokat alakítanak, majd a mesét együtt, felváltva olvassák el. 10 perc	Hangos olvasás Egymás segítése	Páros munka	D1 (A gomba alatt)	
C	Csoportos olvasás: a csoport egy-két jól olvasó tagja olvassa el a mesét. 10 perc	Hangos olvasás Figyelem Türelem	Csoportmunka	D1 (A gomba alatt)	
D	Csoportos olvasás: a mesét felosztva, egymás után. 10 perc	Hangos olvasás Türelem, elfogadás	Kooperatív tanulás – szóforgó	A mese differenciáltan felosztva	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
E	Differenciált olvasás: mindenki választhat a saját olvasási készségének megfelelően átalakított, rövidített, szótagolt, nagybetűs szövegből. 10 perc	Olvasási készség	Önálló, differenciált munka	A pedagógus által elkészített szövegváltozatok (különböző betűméret, szótagolás, egyszerűsített szöveg)	
II/g Eseményvázlat összeállítása					
A	Az állatok nevének és képének párosítása és felragasztása a szövegben való megjelenésük sorrendjében: a tanulók szétosztják egyenlően a képeket és a szavakat. Kerekasztallal, egyszerre csak egy kártyát lerakva állítják össze a sorrendet. Önellenőrzés a mese felhasználásával. Időkitöltő: az állatok képének kiszínezése. 10 perc	Időrend felismerése Verbális emlékezet Érvelés Önellenőrzés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D3 (Az állatok képe és neve, csoportonként 1-1 sorozat) Írólap, ragasztó	
B	Mondatok felragasztása a mese szövege alapján: a tanulók először elosztják egymás között a mondatcsíkokat, majd egyszerre csak egyet felolvasva és letéve, sorban egymás után kialakítják a helyes sorrendet. Önellenőrzés a mese felhasználásával. Időkitöltő: képek készítése a mondatokhoz, abból egy képsor összeállítása. 10 perc	Időrend felismerése Hangos olvasás Verbális emlékezet Érvelés Önellenőrzés	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D4 (Mondatok) Lap, ragasztó	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/h Az állatok nevének megjelenítése					
A	A tanulók mozgatható betűkből kirakják a mesében szereplő állatok nevét, majd lerajzolják az állatokat. 15 perc	Íráskészség Emlékezet Figyelem Önállóság Önellenőrzés Vizuális megjelenítés	Önálló munka	Betűk, betűsín, színes ceruza, rajzlap vagy mesefüzet	
B	A tanulók leírják a mesében szereplő állatok nevét, majd lerajzolják az állatokat. 15 perc	Íráskészség Emlékezet Figyelem Önállóság Önellenőrzés Vizuális megjelenítés	Önálló munka	Színes ceruza, rajzlap vagy mesefüzet	
C	A tanulók leírják a mesében szereplő állatok nevét, önállóan alkotnak egy mondatot, majd lerajzolják az állatokat. 15 perc	Íráskészség Emlékezet Figyelem Önállóság Önellenőrzés Vizuális megjelenítés	Önálló munka	Színes ceruza, rajzlap vagy mesefüzet	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a A mese felidézése					
A	A tanulók szóban felidézik az állatok nevét és a kérés, befogadás mondatait. Az összetartozó tartalmakat összekötik a feladatlapon. Ellenőrzés. 10 perc	Emlékezet Figyelem Beszédképesség	Kooperatív tanulás – kerekasztal, csoport- szóforgó	D5 (Kik voltak a gomba alatt? – Feladatlap)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A tanulók szóban felidézik az állatok nevét és a kérés, befogadás mondatait. Az összetartozó tartalmakat összekötik a feladatlapon. Önellenőrzés a mese szövege alapján. 10 perc	Emlékezet Figyelem Beszédkészség Önállóság	Önálló munka	D1 (A gomba alatt)	
III/b Dramatizálás					
A	Az osztály eljátssza, hogy melyik állat hogyan kérérdzkedett be a gomba alá. Aki szeretne, az eredeti szereplőkön kívül más állat nevében és más kifejezésekkel is bekérérdzkedhet a gomba alá, hogy minden vállalkozó gyermek szerephez jusson. A játék során először a vállalkozó szellemű gyerekek játsszanak, majd folyamatosan próbálja a tanító bevonni a többieket is. (Kérés, válasz, a befogadás módjai; ha a szereplőnek már nincs újabb ötlete, a többiek vagy a tanító segíthet. A lényeg a választékos kifejezőmódok megismerése. 15 perc	Emlékezet Empátia Kommunikáció	Egész csoport együtt – dramatizálás		Nagy napernyő vagy esernyő a gomba szimbolizálására
III/c Puzzle					
A	A mesében szereplő állatok feldarabolt képének kirakása: a tanulók először szétosztják a képdarabkákat, majd egyszerre mindig csak egy darabot az asztalra helyezve, egymás után egyet-egyét letéve, összeillesztik az összes szereplő képét. 10 perc	Rész–egész viszony	Kooperatív tanulás – kerekasztal	D6 (Puzzle – csoportonként 1 sorozat = 7 állat feldarabolt képe)	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/d A házi feladat előkészítése					
A	Az osztály megbeszéli a házi feladatot. Önként jelentkező tanulók a mese alapján írnak a mesefüzetbe 1-2 mondatot. Mások pálcikabábot készítenek a mesében szereplő állatokról. 2 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – megbeszélés		
III/e Értékelés					
A	Csoportban a következő mondatot fejezik be a csoporttagok: „Azért volt jó veletek dolgozni, mert...” 3 perc	Elismerést adni és kapni Véleményalkotás Kommunikáció	Kooperatív tanulás – szóforgó		
B	Beszélgetőkörben a tanulók a következő mondatot fejezik be: „Ma az tetszett a legjobban...” 10 perc	Véleményalkotás Elismerést adni Figyelem	Egész csoport együtt – beszélgetőkör		

MELLÉKLETEK

DIÁKMELLÉKLETEK

D1 A gomba alatt (d1)

D2 Szókártyák a csoportalakításhoz (d2)

D3 Az állatok képe és neve (d2)

D4 Mondatok: mi a helyes sorrend? (d2)

D5 Kik voltak a gomba alatt? (d1)

D6 Puzzle (d2)

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 A gomba alatt

P2 Vegyes csoportképzés

P1 – A gomba alatt

A Hangyát egyszer utolérte egy nagy eső. Hova bújjék előle?
Egy apró kis gombát látott meg a Hangya a tisztáson, odaszaladt, és elbújt a gomba kalapja alá.

Üldögél a gomba tövében, várja, hogy elálljon az eső.

Ámde az eső egyre jobban zuhogott.

Egy agyonázott Pillangó vánszorgott a gombához.

– Hangyácska, Hangyácska, engedj engem is a gomba alá! Úgy el-
áztam, nem tudok repülni!

– Már hogyan is engednék – kérdezte a Hangya –, hiszen magam
is csak éppen hogy elférek alatta?!

– Sebaj! Kis helyen is elférnek, akik szeretik egymást.

Erre aztán a Hangya beeresztette a Pillangót.

Az eső meg egyre csak zuhogott.

Futva jön Egérke.

– Engedjete a gomba alá engem is! Patakokban folyik a víz raj-
tam!

– Ugyan, hogy engedhetnék ide? Nincs itt már szabad hely.

– Húzzátok magatokat összéb egy kicsit!

Összéb húzták magukat, és beengedték az Egérkét a gomba alá.

Az eső zuhogott, ahogy sem akarta abbahagyni.

Arra ugrándozott a Veréb, és így sírt-rítt: – Megázott a tollacskám,
megfáradt a szárnyacskám! Engedjete be engem is a gomba alá
megszáradni, megpihenni, az eső végét kívárni.

– Nincs már több hely!

– Húzódjatok összéb, nagyon kérlek benneteket!

– Na, jól van.

Összéb húzódtak – jutott hely a Verébnek is.

Ekkor a nyúl ugrott ki a tisztásra, és meglátta a gombát.

– Bújtassatok el!– kiáltozta. – Mentsetek meg! Üldöz a Róka!

– Sajnálom a Nyulat – szólta a Hangya. – Tudjátok mit? Húzódkod-
junk összéb!

Alighogy a Nyulat elrejtették, odaért a Róka is.

– Nem láttátok a Nyulat? – kérdezte.

– Nem láttuk bizony!

Közelebb lopakodott a Róka, és szaglászni kezdett.

– Nem itt bújt el?

– Ugyan, hogy bújhatott volna ide?

Megcsóválta a farkát a Róka, és elment.

Közben az eső is elállt, a nap is kisütött.

Előbújtak a gomba alól mindahányan, és örvendeztek.

A Hangya elgondolkozott, és azt mondta:– Hát ez hogyan történ-
hetett? Először még nekem is alig volt helyem a gomba alatt, a vé-
gén mégis mind az öten elfértünk!

– Brehehehe! Brehehehe!– heherészett valaki.

Mindannyian odanéztek: a gomba kalapján ült a Béka, és jóízűen
nevetett:– Ó, ti okosok! Hiszen a gomba...

A mondatot abbahagyta, őket pedig otthagya.

Mindannyian a gombára néztek, és nyomban kitalálták, hogyan
történhetett az, hogy előbb egynek is alig akadt helye a gomba
alatt, a végén mégis mind az öten elfértek.

Ti is kitaláltátok már?

*P2 – Vegyes csoportképzés**A módszer leírása*

Valamilyen szempont vagy a tapasztalataink alapján sorba rendezzük a diákok nevét.

Kiválasztjuk az első csoport tagjait, a legjobb, a leggyengébb és két közepes teljesítményt nyújtó tanulót.

Kiválasztjuk a többi csoportot is a maradék listából az előző módon.

Szükség esetén alakíthatunk ötfős csoportokat.

Előzetesen kijelöljük a csoportokat, és ennek megfelelően írjuk az állatneveket tartalmazó szókétyák hátuljára a gyerekek nevét úgy, hogy ők is el tudják olvasni. A szókétyákat tetszőlegesen osztjuk ki a gyerekeknek (vagy ők veszik el). Aki nem a sajátját kapta, az megkeresi vele a pártását, addig, amíg mindenkire el nem jut a sajátja.

Ezután alakítják meg az állatok élőhelye, fajtája szerint a csoportokat. Ebben természetesen segíthetnek egymásnak, ha szükséges.

A csoportok kialakulása után meséljük el nekik, hogy ezek a csoportok ezentúl sokat dolgoznak majd együtt, ezért ennek megfelelően változtatjuk meg az ülésrendet is.

Az ülésrend kialakítása

1. Ha az asztalok mozgathatóak, a tanító kettésével szembefordíthatja egymással az asztalokat. Ekkor a gyerekek egymással szemben ülnek állandóan, ezért figyelni kell arra, hogy ne mindig ugyanabba az irányba kelljen fordulniuk, ha a táblát nézik (érdemes kéthetenként helyet cseréltetni a párokkal).

A tanító döntése szerint a gyerekek ülhetnek hagyományosan elrendezett asztaloknál is, de az egy kooperatív csoportba tartozók üljenek egymás mögött. Így a széket megfordítva könnyen kialakulhat a közös munka helye.

2. Rögzített padok esetén a dolog nehezkesebb, de mindenképpen ültessük egymás mellé vagy mögé a csoportok tagjait.

A csoportalakításhoz használt szókétyák

A gyűjtőfogalmat tartalmazó kártya a tanítónál marad.

- Vízben élő állatok: harcsa, ponty, vízisikló, delfin.
- Erdőben élő állatok: őz, róka, sün, vaddisznó.
- Háziállatok: juh, ló, tehén, kecske.
- Sarkvidéken élő állatok: pingvin, rozmár, jegesmedve, fóka.
- Madarak: galamb, sas, bagoly, fecske.
- Rovarok: katica, orrszarvúbogár, szarvasbogár, szöcske.